

EL TEMPS

Refugiats somalis a Kenya, que van poder fugir de la fam al seu país.

La fam com a mercaderia

Els mercats financers han descobert el negoci de les matèries primeres agràries. Les conseqüències són catastròfiques: els grans especuladors i els petits accionistes fan que els preus es disparin i envien milions de persones a la pobresa, de vegades a la mort i tot.

La sala en què es reparteix el menjar del món no sembla gens abel·lidora. Trossos de paper i gots de cartó cobreixen el parquet del Chicago Board of Trade. Homes suats amb jaquetes grogues, blaves o d'un vermell llampant els trepitgen sense cura, gesticulen, criden i es barallen per contractes de soia, canals de porc o blat.

Aquí, al parquet de la borsa de mercaderies més gran del món, es decideixen els preus dels queviures, cosa que alhora decideix el destí de milions de persones. Aquí s'organitza la fam del planeta. I la riquesa d'uns quants.

Per a Alan Knuckman, no hi ha cap lloc tan bonic. "És el capitalisme en estat pur", diu entusiasmat aquest expert en matèries primeres. "Aquí es fan milionaris." El rostre d'aquest home de 42 anys té una resplendor infantil. Potser perquè mai no ha deixat de jugar.

Va arribar-hi fa 27 anys. De seguida va passar de missatger, de noi dels encàrrecs de la borsa, a comerciant. Knuckman treballava per a empreses de *brokers*, va crear la seva i avui és analista a Agora Financials, una assessoria d'inversions en matèries primeres. A més, escriu un butlletí amb consells per a invertir. "Trafico amb tot allò que entra i surt ràpid", diu amb sinceritat. "Sóc aquí per a fer diners."

Tant li fa com els ha de guanyar. No fa diferències entre petroli, argent o aliments. "No crec en la política –diu–. Crec en el mercat, i el mercat sempre té raó."

Els preus exorbitants dels aliments? Per a ell són simplement l'expressió de l'oferta i la demanda. Especuladors? Són bons per als mercats, perquè preveuen els canvis. Especulació excessiva? "No en veig."

És sorprenent. Mai no havia fluït tant efectiu en els negocis financers al voltant dels productes agraris. Només el darrer trimestre del 2010, la suma de les inversions va triplicar-se en relació amb els tres mesos anteriors. Hi ha molts diners al mercat des que els estats del món proven de superar la crisi financera amb programes conjunturals i paquets d'ajuts.

El pa del món atreu inversors que tenen tan poc interès pel gra com el que tenien per empreses d'internet o crèdits *subprime*. Hi ha fons de pensions de

milers de milions i petits accionistes que busquen noves –i segures– possibilitats d'invertir.

Llavors van arribar les ofertes dels bancs, que presenten fons d'inversions i fons agraris a gran escala. Els va perfecte. De sobte, el menjar de tothom passa a ser comerciabile, amb tanta comoditat com les accions.

Els inconvenients: el preu dels aliments creix paral·lelament a la fam dels fons agraris. La FAO, l'Organització de les Nacions Unides per a la l'Agricultura i l'Alimentació, ja va informar al març de nous rècords: els preus van superar els de l'última gran crisi de queviures de l'any 2008. Segons l'índex del preu dels aliments de la FAO, els costos del menjar van pujar d'un 39% en un període d'un any. El preu dels cereals, més de 71%, igual com el de l'oli i el greix. Segons els últims càlculs, del juliol, l'índex va arribar a 243 punts, només quatre per sota del més alt de tots els temps, al febrer.

“L'era dels aliments barats s'ha acabat”, profetitzava Knuckman. Això és bo, segons ell: “La majoria es consumien en excés.”

El 13% dels ingressos disponibles dels seus compatriotes dels Estats Units es destina als aliments, i un augment de preus pot ser un inconvenient. Però per als pobres del món, que gasten el 70% del seu escàs pressupost en els àpats diaris, això és una amenaça mortal.

D'ençà del juny passat, 44 milions de persones són al llindar de la pobresa a causa dels nous preus, segons informacions del Banc Mundial. Hi ha gent que han de passar el dia amb menys d'1,25 dòlars. Més de mil milions de persones d'arreu del món passen fam. La fam de la banya d'Àfrica no tan sols és conseqüència de la sequera, la guerra civil i les elits corruptes, sinó també dels preus inflats dels aliments.

Els efectes secundaris. “Efectes secundaris del mercat no desitjats.” Així descriu Kunckman el fet que els més pobres dels pobres ja no puguin tenir menjar. Halima Abubakar, de 25 anys, experimenta en primera persona aquests efectes secundaris.

Aquesta kenyana és a la seva cabana de sostre de xapa a Kibera, el barri de barraques més gran de Nairobi, i es

pregunta què donarà al seu marit i als seus dos fills aquest vespre. Fins ara, els Abubakar eren dels qui més guanyaven al seu pobre barri. Amb el sou de 150 euros que el marit de la Halima guanya com a vigilant de la presó, podia anar fent i alimentar la família.

Però, de sobte, la farina de blat de moro, el producte bàsic més important de Kenya, s'ha encarit més del 100% en cinc mesos. Tot un rècord. El preu de les patates s'ha pujat un terç, la llet també és més cara, i ja no parlem de la verdura.

La Halima no sap per què passa això. Només sap que tot d'una ha de fer comptes. Cada dia. Disposa com a màxim d'uns 300 xilings kenyans per a la seva família: 2,30 euros el dia. Com a mesura d'emergència compra una farina més barata, que no té gaire bon gust, però omple l'estómac. Perquè els

seus fills s'atipin hi ha dies que ella renuncia a dinar.

“Més pobres pateixen, i alguns altres poden caure en la pobresa a causa dels augmentos i els canvis dels preus dels aliments.” Així descriu el president del Banc Mundial, Robert Zoellick, els brutals efectes de les apujades de preus per als consumidors del Tercer Món. Aquest problema preocupa molta gent. En simposis, congressos i conferències, les possibles causes de l'explosió de preus s'enumeren contínuament: el canvi climàtic, que origina sequeres, inundacions i tempestes, cosa que afecta les collites; els biocombustibles, que fan servir terreny agrari; la població mundial, que creix més de pressa que no la producció agrària; la Xina i l'Índia, estats emergents els ciutadans dels quals mengen més i millor; els preus creixents del petroli, que encareixen la

HANSA RAMESHA

EL TEMPS

Knuckman, especulador amb matèries primeres. A baix, el Chicago Board of Trade, el mercat de matèries primeres agràries més gran del món.

producció i el transport dels queviures; el consum de carn, que augmenta i fa que es destini més gra per als ramats; i la negligència durant dècades en l'agricultura, sobretot a les zones de fam.

Tots aquests factors semblen lògics i convincents, i de segur que alguns també influeixen en la situació preocupant de l'alimentació. Ara, no són la causa d'aquest excés en la pujada de preus.

Olivier de Schutter, relator de l'ONU per al dret a l'alimentació, es un dels pocs que parla sense embuts: "L'explo-tació de biocombustibles i altres xocs d'oferta (com males collites o prohibicions d'exportació) són factors insignificants, però en la tensa i confusa situa-ció dels mercats financers mundials es va formant una bombolla especulativa gegantina." Al seu dictamen esmenta els culpables: grans inversors, que a causa de l'esgotament dels mercats financers s'han incorporat en massa al tràfic de matèries primeres i n'han fet miques les proporcions. L'especulació excessiva, doncs, és la causa principal dels augments de preus, segons Schut-ter, i les causes d'aquest impuls en els preus del aliments trontollen si s'estu-dien detalladament.

És clar: els biocombustibles entren en competició amb el conreu d'ali-ments, però fins ara només representen el 6% de les collites de cereals de tot el món. Segons el Banc Mundial, el pa-per dels biocombustibles en l'augment dels preus és molt més secundari que no sembla. A més, al juny el Congrés dels Estats Units va votar contra noves subvencions, cosa que es va considerar l'inici del descens.

Això mateix es pot aplicar al nou gust per la carn del països emergents. D'una banda, creix el consum de carn, i també la demanda de gra com a farratge, però segons l'Institut de Política Alimentària de Washington (IFPRI), països com la Xina, l'Índia o Indonèsia cobreixen el consum sense compres internacionals significatives. "No trobem cap prova que aquesta demanda, suposadament més alta, dels països emergents tingui efecte en els preus del mercat mundial", diu un estudi del Banc Mundial.

I el canvi climàtic? Comporta in-evitablment una caiguda de la pro-ducció? Les existències disminueixen, però continua havent-hi més producció d'aliments que no consum.

Però probablement la histèria per un suposat estat d'alarma en l'alimentació forma part d'una estratègia d'inversi-ions intel·ligent. Al cap i a la fi, cada bombolla financera té la seva història. La bombolla d'internet va ser la histò-ria d'una *nova economia* que aparent-ment anul·lava les lleis de l'economia i el seny. La bombolla hipotecària dels Estats Units era el conte d'unes inver-sions de capital seguríssimes a cada ca-sa. La bombolla del menjar és el proper coll d'ampolla per a un bé que tothom necessita: els queviures.

Especulació desbocada. El fet que el nostre pa de cada dia hagi mut-tat en objecte d'especulació de Wall Street té relació principalment amb un canvi fonamental que la Conferència de l'ONU per al Comerç i el Desenvolupament (UNCTAD) ha descrit en un estudi publicat fa poc: la metamorfosi del mercat dels aliments al mercat fi-nancer.

Heiner Flassbeck, director de la UNCTAD i ex-secretari del Ministeri de Finances del govern socialdemòcrata alemany, es dedica des de fa temps a la qüestió de l'especulació. Les parets d'un despatx de Ginebra amb vistes al llac són plenes de diagrames, i a la taula s'hi pot veure el seu últim llibre sobre el paper dels especuladors.

Després de la crisi financera del 2008, Flassbeck havia començat a seguir a fons el desenvolupament dels preus: divises, matèries primeres, deu-te públic i accions. Les corbes crida-ven l'atenció. Va crear un equip per a investigar aquest fenomen.

El resultat porta un títol innocu: *Formació dels preus en els mercats de matèries primeres financeritzades: el paper de la informació*. El contingut, però, amaga material explosiu: el mercat de matèries primeres, com constaten els investigadors de la UNCTAD, no funciona com un mercat en un model econòmic. En aquest model, el preu es forma per l'oferta i la demanda, però les activitats dels actors financers, segons l'estudi, "porten els preus de les matèries primeres fora dels nivells justificats per les dades de mercat fo-namentals".

De resultes d'això, es generen uns preus enormement desvirtuats, sense influència de factors reals, sinó per

l'expectativa que l'evolució econòmica els millorarà o els empitjorarà.

La majoria d'accionistes que avui es mouen en aquest sector no tenen ni idea de la matèria: "Volen equilibrar la seva cartera de valors, entrar en mercats en creixement o simplement fer com els altres." Així descriu l'estudi de la UNCTAD el perillós gregarisme dels accionistes. Aquest comportament no té res a veure amb un establiment de preus objectiu.

Però com s'hi ha arribat, al punt que els nous fons d'inversió lliure i bancs d'inversió tinguin influència en els preus del pa a Tunísia, de la farina a Kenya o del blat de moro a Mèxic? Què ha passat perquè els grans fons de pensions i els petits accionistes juguin amb el menjar del món? I perquè el nombre de gent que passa gana es decideixi en última instància a les borses de Chicago, Nova York i Londres?

La culpa és d'un canvi en el mercat que durant uns quants anys gairebé no es va percebre, però que té conseqüències importants. Les altes finances han reajustat uns mecanismes i han convertit la base alimentària de la humanitat en objecte d'especulació.

Durant molt de temps, el comerç d'aliments anava per les vies tradicionals de l'oferta i la demanda. Els comerciants compraven les mercaderies.

Entremig es va crear un mercat de futur marcat per la borsa: per a defensar-se de canvis en els preus, els productors venien les collites amb antelació a un preu fix, que acostumava a ser lleugerament inferior a l'actual, l'anomenat preu *spot*. El dia del venciment del contracte es lliuraven les mercaderies. Si el preu era menor que el de futurs, el pagès en treia profit; si era superior, hi sortia guanyant el propietari del contracte de futurs. Aquests negocis de futur eren útils per a tothom: els pagesos i els processadors d'aliments es protegien dels riscos, els comerciants de futurs proporcionaven diners al mercat, i els compradors finals sempre es podien proveir.

Hi participaven sobretot els actors implicats directament en la indústria agrària: grangers, moliners, magatzemistes o multinacionals de l'alimentació. Els paper dels bancs hi era força limitat. Hi havia una mena de negoci creditici, i així tot rutllava bé. Durant

EL TEMPS

dècades, el mercat es mantenia relativament estable, fins que la indústria financera el va descobrir.

Accionistes espantats. Però per a explotar aquest nou negoci de primer calia ampliar l'accés al mercat, que, per bones raons, era regulat estrictament. Els membres dels *lobbies* de les finances hi van posar fil a l'agulla i l'any 1999 van comunicar el seu èxit: la Commodities Futures Trading Commission dels Estats Units va obrir els mercats de futurs. Ara també es permetia als bancs de mantenir posicions importants en els títols sobre matèries primeres.

El 2004 el control de borses dels Estats Units (el SEC) va ampliar encara més el radi d'acció dels bancs: va aprovar una petició dels bancs d'inversions Lehman & Brothers, Morgan Stanley, Bear Stearns i JP Morgan per a suavitzar les regles de capital propi. D'aleshores ençà, els professionals de les finances podien moure quaranta vegades més de diners que els que tenien com a garantia. Al mercat van entrar-hi més diners de joguina.

Mentre el comerç d'aliments seguia les vies de l'oferta i la demanda tot anava bé

Així i tot, apostar per algunes matèries primeres pot comportar un gran risc, cosa que espantava molts accionistes. Els bancs necessitaven una idea de vendes, i Goldman Sachs en va tenir una: l'agrupament de productes, una idea que després de la crisi *subprime* semblava sospitosament coneguda. Es van inventar els fons d'índex, que contenen un gran nombre de diferents futurs de matèries primeres, de l'oli al blat. Així es dispersa el risc, s'aconsegueix un bon ràting i el concepte ja és interessant per als grans accionistes.

On és el truc? Els especuladors no canvien els futurs per autèntiques mercaderies. Els proveïdors de fons venen un contracte en vigor per uns setanta dies poc abans del termini de rescat i amb els diners frescos obtenen nous

Collita de soia al nord del Brasil, unes terres llamineres per als inversors.

futurs. El sistema funciona com un mòbil perpetu sense que els accionistes entrin mai en contacte amb els preus de mercat reals.

Precisament és això que utilitzen com a argument els qui posen en dubte que els especuladors siguin responsables dels preus en augment de les matèries primeres. Amb els preus *spot*, els reals, podrien tornar a imposar-se les normes de l'oferta i la demanda i tot quedaria equilibrat. Això que passa als mercats de futurs, doncs, és pràcticament irrelevant.

Un error. De fet, els preus de futurs resulten ser els autèntics preus de mercat, com ha descobert el director del departament de mercats i comerç de l'IFPRI, Máximo Torero. Va mirar-se amb lupa els mercats del blat de moro, la soia i el blat i va comprovar una cosa: els preus reals, en la majoria dels casos, segueixen els dels futurs. El futur suposat ha començat a canviar el present.

A més, també passa que els qui encara tenen mercaderies reals, ani-

mats pels preus dels futurs, acumulen reserves, la qual cosa torna a disparar els preus.

L'arribada de la indústria financera al mercat dels aliments, tan previsible, l'ha desequilibrat del tot: "El *boom* de noves formes d'especulació als mercats mundials de cereals, oli i bestiar ha creat un cercle viciós", escriu Frederick Kafuman, autor de *Harper's Magazine*, al seu article "Com Wall Street mata de fam milions i se'n surt impunement". El balanç que fa no deixa cap dubte: "Com més s'apugen els preus de les matèries primeres per als aliments, més diners hi entren i més s'apugen els preus, que ja eren alts."

Entre el 2003 i el 2008, el volum d'especulacions de fons d'índex va créixer d'un vertiginós 2.300%. Segons la FAO, només un 2% dels contractes de futurs de matèries primeres acaben amb un lliurament real de les mercaderies. El 98% el venen amb antelació inversors interessants en guanys ràpids, no pas en mil canals de porc.

Són agents com Goldman Sachs: aquest banc d'inversions va guanyar

més de 5.000 milions de dòlars l'any 2009, més d'un terç dels seus guanys bruts.

"Avui vivim un xoc de la demanda que resulta d'una nova categoria d'actors a les borses de mercaderies." Això ho va reconèixer el gestor de fons d'inversió lliure Michael Masters en una compareixença davant una comissió del Senat dels Estats Units sobre la crisi d'aliments del 2008.

Impost de transaccions. La xifra d'especuladors que fan negoci amb la fam continuarà creixent sempre que no es reguli el mercat, pensa Flassbeck, l'home de la UNCTAD. Les conseqüències serien desastroses. Si els preus mundials s'apugen només d'un 10%, segons el Banc Mundial, deu milions més de persones cauran al llindar de la pobresa. Molta gent es mor de fam, encara que hi hagi prou menjar, perquè ja no poden comprar-ne.

"Per a recuperar el funcionament correcte del mercat de matèries primeres, cal establir una ràpida negociació política a tot el món", indica la UNCTAD. Exigeix més transparència en aquests mercats i regles més estrictes per als qui hi participen. Segons la visió dels experts, seria molt útil que els governs establissin unes reserves de matèries primeres. Podrien enviar-les al mercat en cas d'esclat sobtat de preus per a frenar-los. A més, un impost de transaccions serviria per a frenar el conjunt del mercat financer i mitigar l'especulació.

Per poc temps, semblava com si aquestes propostes no tinguessin acceptació per part de la política. Les imatges de manifestacions al nord d'Àfrica van atiar la por dels poderosos. Es parlava de revoltes per la fam, però això també forma part de les llegendes.

"Es podria parlar de revoltes per l'oli", diu Bettina Engels, que investiga sobre pau i conflictes a l'Otto-Suhr-Institut de Berlín. "La lluita gira al voltant de la participació política i de la redistribució del benestar." És la classe mitjana la que surt als carrers de Tunis, el Caire i Trípoli, no pas els més pobres dels pobres.

"Els afamats tenen coses més importants a fer, abans que manifestar-se",

ANDREW HEAVENS

A Etiòpia, la fam no tan sols és conseqüència de la sequera, la guerra civil i les elits corruptes, sinó també dels preus inflats dels aliments.

diu Ralf Südhoff, del World Food Programme. La majoria són petits agricultors. I es moren en silenci, sense que a la província se n'adoni ningú.

Malgrat tot, la qüestió dels preus dels aliments es manté al capdamunt de l'agenda política. Fins i tot el liberal alemany Guido Westerwelle, ministre d'Afers Estrangers, ha posat a la picota fa poc "l'especulació irresponsable amb els aliments". "Entre el 2006 i el 2009, milions d'homes, dones i infants han passat fam perquè la venda de productes financers dubtosos ha fet esclatar els preus dels aliments," deia al maig en un acte al seu ministeri.

El president francès, Nicolas Sarkozy, brama: l'"essència del mercat" s'ha de regular; altrament, seria "la selva". Sarkozy, que enguany presideix el G8 (el grup dels països més industrialitzats) i el G20 (la comunitat de vint països industrialitzats i emergents), ha fet d'aquest problema una de les prioritats de la seva presidència.

A la trobada de ministres d'Agricultura del G20 que va tenir lloc a París

el 22 i el 23 de juny passats, els preus creixents dels queviures eren el punt central. El francès advocava per uns controls més intensos dels mercats agraris: "Un mercat no regulat no és un mercat, sinó una loteria benèvola amb la sort dels cíncics."

Adquisició de terres. Però els polítics només van poder posar-se d'acord sobre la introducció d'un sistema d'informació del mercat agrari d'abast mundial que en el futur canalitzi totes les dades sobre matèries primeres. Servirà per a poder reaccionar més de pressa arran de les pujades dels preus del blat, blat de moro, arròs i soia.

Els EUA i la Gran Bretanya es resisteixen a regular els negocis amb béns agraris

Una regulació concreta dels negocis financers amb béns agraris, però, no sembla que s'acabi imposant. La resistència és molt forta, sobretot des dels Estats Units i el Regne Unit, preocupats pel benestar dels seus mercats financers.

Brussel·les vol modificar, si més no, la directiva sobre el comerç amb matèries primeres. El comerç real i el derivatiu han de ser més transparents perquè tothom sàpiga qui fa què. També s'ha pensat en els límits de les posicions, és a dir, el sostre per a contractes especulatius que el comerciant d'un producte no pot sobrepassar.

La Unió Europea no ha rebut gaires lloances. Si a les borses de valors europees no hi ha una normativa legal en l'àmbit de les matèries primeres, als Estats Units aquests límits ja hi són des de fa temps. Ara es debat una proposta de les autoritats inspectores dels Estats Units per a establir uns límits fins i tot en matèries primeres com la llet, el cotó, el cafè i el cacau.

Llavors, però, potser més bancs, empreses i fons d'inversió lliure podrien decidir-se pel que s'anomena "negoci-

Un mercat de carn a Xangai. A la majoria d'inversors, no els preocupen els productes, sinó només comprar i vendre contractes de futurs.

ació *Over The Counter*" i adreçar els seus negocis sense intermediaris, entre ells mateixos i molt lluny de tot control. Ara només una fracció del comerç derivatiu mundial es duu a terme a les borses oficials.

En vista d'aquest perillós creixement sembla coherent de regular inflexiblement el terreny de joc de les altes finances. Fins i tot als Estats Units n'hi ha plans, però els *lobbies* del món financer fins ara sempre ha aconseguit d'ajornar-ne la legislació.

I mentre la política aborda la qüestió de l'alimentació mundial de manera vacil·lant, el món dels negocis es mostra d'allò més diligent.

A començament de maig, centenars de persones van participar a la tercera Global AgInvesting Conference, que va tenir lloc al Waldorf Astoria de Nova York, per a informar-se de les darreres oportunitats en el sector de l'agricultura. Van arribar-hi banquers i *brokers*, productors i comerciants, gestors de recursos i grans accionistes; però també representants dels fons de pensions de la policia i bombers de

Dallas, a més de directors d'inversions de les universitats d'elit com la de Columbia de Nova York o la George Washington de la capital.

Tots volien saber com guanyar un sobresou amb els preus creixents dels queviures: si era millor invertir al camp dels Estats Units o al del Brasil, si els terrenys de l'Àfrica o de l'Amèrica del Sud eren millors per a la producció de biocombustibles, o quan es pot tornar a sortir d'aquestes inversions.

Què pugui provocar en aquells països aquest entusiasme, les conseqüències socials i ecològiques, no interessa gaire als inversors. Els organitzadors de la conferència, amb molta prudència, van col·locar, al final de tot de l'ordre del

“Alimentar la gent que no pot comprar res és cosa dels governs”, diuen els especuladors

dia, el punt “Inversions responsables en l'agricultura”. Quan s'hi va arribar, la majoria de participants ja tornaven cap a l'aeroport.

“Lladres de terres” és com els crítics anomenen els inversors que acaparen superfície de conreu d'uns altres països. L'ex-director de la FAO Jacques Diouf els va qualificar de “neocolonialistes”, però els al·ludits no se senten culpables. Consideren que la seva inversió és beneficiosa. Al cap i a la fi, ajuden a alimentar una població mundial que creix a gran velocitat.

De totes maneres, la població ja no creix tan de pressa com aquests darrers quaranta anys, quan gairebé es va duplicar. Així i tot, l'augment previst del 30% fins l'any 2050 significa que cal atipar més de 9.000 milions de persones.

Amb aquest rerefons, l'adquisició de terres no sembla pas mala idea. Fins i tot el Banc Mundial va promoure de primer les inversions en països subdesenvolupats i esperava que tothom en tragués profit si s'hi creaven infraestructures i feina.

EL TEMPS

L'especulació amb els aliments tindrà conseqüències a tot arreu, però als països pobres ja ha començat a portar fam i mort.

Però la idea d'unir la cobdícia dels accionistes amb el combat de la fam com a negoci amb un doble avantatge ha fracassat estrepitosament.

Una conferència a la universitat britànica de Sussex i un estudi del Banc Mundial van constatar uns resultats gairebé depriments. Informen sobre elits corruptes que deixen pagesos privats de drets sense terres de correu, sobre promeses de feina que no és compleixen, sobre sistemes de reg que prenen aigua als nadius, sobre boscos talats, sobre biòtops destruïts, sobre monocultius contaminats per pesticides i sobre expulsions. Segons el Banc Mundial, vuitanta milions d'hectàrees han passat a mans d'inversors estrangers aquests darrers anys.

A Etiòpia, un símbol dels països que passen fam, això és especialment greu. 5,7 milions d'habitants depenen de l'ajut de la FA, però el govern ven immenses extensions de terres fèrtils a inversors estrangers, que porten fora del país la major part del menjar que produeixen. Des del 2007, el govern etiop ha permès 815 projectes agra-

ris finançats per estrangers. Empreses saudites, multinacionals agràries, fons de pensions britànics actuen com a inversors. 3,6 milions d'hectàrees de terres estan en oferta, moltes a la zona de Gambela, on es preveu de crear un parc natural. Ara es desbosquen superfícies de la selva... per al menjar dels altres. A 50 quilòmetres de la capital, Addis Abeba, l'empresa Jittu-Horticulture, que pertany a una grup empresarial agrari espanyol, conrea 180.000 quilos de verdura cada setmana. L'envia a multinacionals petroleres de l'Orient Mitjà i a hotels de cinc estrelles de Dubayy, Qatar, Bahrain i l'Aràbia Saudita.

“Portem divises al país, amb les quals el govern pot comprar el blat per als qui passen fam”, ha declarat al diari berlinès *Tagesspiegel* el director holandès, Jan Prins. “Alimentar la gent que no pot comprar res és cosa del govern.”

Agricultura intensiva, problema intensiu. És precisament aquí on rau el problema: hi ha prou aliments, però

per a molta gent són inassequibles. Els inversors no creuen que s'hagin d'encarregar de la producció de queviures que es puguin pagar. La seva feina consisteix a fer més diners a partir de molts diners. Per exemple: el fons d'inversió lliure Emergent Asset Management, del Regne Unit, preveu uns rèdits d'un 25% pels guanys de la collita i l'augment de preus del terreny agrari.

Aquests guanys normalment no es fan amb superfícies ermes allunyades de les carreteres i de l'aigua. La majoria d'inversors ocupen zones fèrtils i explotades, on es practica una agricultura intensiva que a llarg termini intensifica el problema de l'alimentació mundial en lloc de solucionar-lo.

D'aquesta manera, els danys que els inversors i especuladors provoquen a la gent que passa fam no es limiten a les pujades dels preus. “No tan sols inverteixen les persones equivocades, sinó que també s'inverteix en coses equivocades”, diu Angelika Hilbeck, de l'Escola Tècnica Superior Suïssa de Zuric.

